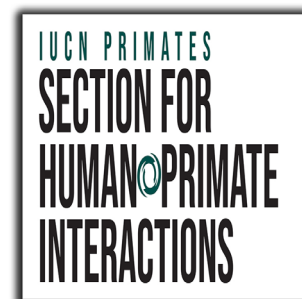

Anbefalte retningslinjer for ansvarlig fotografering og bildebruk av ikke- menneskelige primater

IUCN Primate Specialist Group
Section for Human-Primate Interactions

Siân Waters, Joanna M Setchell, Laëtitia Maréchal, Felicity Oram, Janette Wallis & Susan M Cheyne

Bidragstere: Brooke Aldrich, Sherrie Alexander, Liana Chua, Tara Clarke, Malene Friis Hansen, Carolyn Jost-Robinson, Kimberley Hockings, Marni LaFleur, Lucy Radford, Erin Riley, Amanda Webber

Introduksjon

Bilder eller video (heretter fotomateriale) kan bidra til å gjøre millioner av mennesker oppmerksomme på bevarings- og velferdsarbeid med ikke-menneskelige primater. Om konteksten for fotomaterialet er upassende eller uklart, vil mange kunne trekke feilaktige konklusjoner om situasjonen som gjengis. Slike feilaktige konklusjoner kan ha uønskede og negative konsekvenser for bevarings- og velferdsarbeid med primater (Aldrich 2018; Wallis 2018; Norconk *et al.* 2019). Bildematerialet har potensiale for å bli videreformidlet uten en forklaring og beskrivelse av kontekst, noe som er spesielt bekymringsverdig med tanke på deling i sosiale medier.

I mange land blir primater tatt ulovlig fra naturen og brukt som foto-rekvisitter for turister (Osterberg & Nekaris 2015; LaFleur *et al.* 2019; Norconk *et al.* 2019). Voksne dyr blir ofte drept for å få tak i yngre dyr, som er bedre egnet som foto-rekvisitter. Ofte blir primatens tenner fjernet for å hindre dem i å bite. Primatene som blir fotografert er ofte utsatt for ekstreme påkjenninger. For eksempel er nattaktive primatarter, slik som dovenloris, svært sensitive for dagslys og sterkt lys fra lommelykt/blits fra kamera (Nekaris *et al.* 2015). Turister og andre utlendinger kjøper ofte slike primater, enten for å ha dem som husdyr eller for 'å redde dem' (Bergin *et al.* 2019; Osterberg & Nekaris 2015; LaFleur pers. obs.; Setchell pers. obs.). I tillegg finnes det internasjonalt firmaer som driver med kommersiell utnyttelse gjennom å avle såkalte «eksotiske» ville dyr, inkludert menneskeaper, for å bruke dem som foto-rekvisitter (Aldrich 2018). Når disse dyrene blir for store eller sterke til å bli håndtert, blir de avlivet eller holdt i fangenskap. Betingelsene for dem som forblir i fangenskap er ofte dårlige, et aspekt som sannsynlig ikke er allment kjent eller blir ignorert (Agoramoorthy & Hsu 2005; Reuter & Schaefer 2016).

Personer med god tilgang til primater, som primatologer og primatologistudenter, bevaringsøkologer, dyrepassere og frivillige i dyrehager og redningsstasjoner, relevante statlige ansatte og turistguider (heretter kalt budbringere), har en nøkkelrolle i arbeidet med å formidle korrekt informasjon om primater. Minst like viktig er god og respektfull oppførsel fra økonomiske bidragstere, profilerte personer i media, offentlige ansatte og mediaprodusenter som jobber med primater. Korrekt formidling av informasjon om primater avhenger mer av hvordan budskapet oppfattes av mottaker, enn av avsenders intensjon.

Under utdyper vi hvorfor budbringerne som er nevnt over, må revurdere utstrakt bruk av fotomateriale, spesielt i situasjoner med kort avstand til, eller nærkontakt med, primater. Til slutt presenterer vi retningslinjer for å redusere den potensielle negative effekten av å bruke primater i fotomateriale med tanke på deres velferd og bevaringsarbeid *in* og *ex situ*.

Det problematiske ved fotomateriale av personer med kort avstand til, eller nærkontakt med, primater

Fotomateriale av personer med primater fører til vrangbilder av allmen forståelse om primater

Fotomateriale i sosiale medier av personer som holder primater bidrar til å påvirke allmen forståelse om primater (Ross *et al.* 2011; Nekaris *et al.* 2013; Leighty *et al.* 2015; Clarke *et al.* 2019). Fotomateriale av personer som holder, eller er fysisk svært nær, primater gir et feilaktig inntrykk av at denne handlingen ikke innebærer risiko for å bli skadet eller kan føre til sykdom hos både menneske og primat. Samtidig gir det uttrykk for at primater er egnede husdyr. Disse handlingene kan føre til en generell oppfatning av at primater kun er en kilde til underholdning, noe som videre undervurderer verdien av primater i et økosystem og deres utrydningsstatus, og som i verste fall kan føre til å undergave bevaringstiltak, spesielt i primatens hjemland (Ross *et al.* 2008; Schroepfer *et al.* 2011; Leighty *et al.* 2015, Morrow *et al.* 2017; Aldrich 2018).

Fotomateriale av personer som har nærkontakt med primater kan bli tolket forskjellig i ulike kulturer

Enkelte kulturer lever adskilt fra naturen og skiller ofte tydelig mellom «menneske» og «natur» eller «villdyr». Andre kulturer lever tettere på naturen og menneskene her oppfatter muligens ikke primater som «ville» dyr, spesielt gjelder dette i primaters hjemland (Aldrich 2018). Vi kan derfor forvente en ulik tolkning av fotomateriale basert på hvilket forhold mennesker har til primater. For eksempel er oppfatningen av primater svært ulik for innbyggere i landlige og urbane strøk (Franquesa-Soler & Serio Silva 2017; Ceballos-Mago & Chivers 2010). Variasjonen i denne oppfatningen innebærer at budskapet vi ønsker å overbringe med fotomaterialet kan bli mottatt på forskjellig vis fra en kultur eller region til en annen.

Fotomateriale av budbringere med primater kan føre til at den generelle befolkningen ønsker å skaffe seg lignende fotomateriale av nærkontakt med primater

Fotomateriale av veterinærer, dyrepassere, villdyrsreportere, kjendiser, frivillige eller turister som koser med, eller mater, primater på rehabiliteringssentre fører til et ønske om å få oppleve det samme hos de fleste som ser dette fotomaterialet. Det er blitt svært populært å skaffe bilder av seg selv i nærkontakt med ville dyr (inkludert primater) uten fysiske barrierer, som en måte å dele og dokumentere reiseerfaringer på (Shutt 2014). Slikt fotomateriale undergraver lokalt arbeid med artsbevaring, mot krypskyting og hold av ville dyr som husdyr ved å vise akkurat den type kontakt mellom mennesker og primater som redningssentre, NGO's og myndigheter jobber for å fraråde. I tillegg kan fotomateriale av primatologer som viser omsorg for primater føre til irritasjon hos lokale samfunn, som kan oppfatte at personer som jobber innen artsbevaring bryr seg mer om dyr enn mennesker (Meijaard & Sheil 2008; Waters *et al.* 2018).

Konklusjon

Vi som bekymrer oss for bevarings- og velferdstatus til primater har et ansvar for å evaluere de direkte og indirekte konsekvensene av å publisere fotomateriale av oss selv i nærkontakt med primater (Wallis 2018). Fotomateriale av primater med mennesker som publiseres i populærmedia senker allmenhetens generelle oppfatning av primater, og øker potensialet for misforståelser mellom kulturer. Fotomaterialet øker også forekomsten av upassende interaksjoner med primater, noe som igjen kan redusere effekten av velferds- og rehabiliteringsarbeid, samt ha en negativ effekt på bevaringsarbeid med primater i alle sammenhenger. De negative følgene av å publisere slikt fotomateriale kan dermed veie tyngre enn de positive følgene, og vi må benytte oss av «føre-var prinsippet», med tanke på utrydningskrisen vi står i.

For å si det enkelt, **ved å være ansvarsfulle budbringere for primater har vi en plikt til ikke å publisere fotomateriale av oss selv i nærkontakt med en primat i sosiale medier, da dette fort kan bli redistribuert, tatt ut av kontekst og feilkonstruert.** Dette inkluderer dem av oss som underviser, presenterer på møter, arbeider i media og driver informasjonskampanjer for bevaringsarbeid med primater. Det gjelder alle som jobber med eller for primater, men spesielt viktig er det for oss som er velkjent for vårt arbeid med primater, da vi har en særskilt mulighet til å påvirke allmenhetens oppfatning av primater.

Vi har utarbeidet følgende retningslinjer for å redusere de potensielle skadene påført av fotomateriale av primater til primater, deres velferd og artsbevaring både *in* og *ex situ*.

Anbefalte retningslinjer for ansvarlig fotografering og bildebruk av primater

- Sørg for at du og/eller din organisasjon har etiske retningslinjer for formidling av fotomateriale tatt av ansatte, studenter og frivillige. Hvis relevant, se til at markedsførings- og kommunikasjonsavdelingen, eller frivillige som jobber med dette, er informert om retningslinjene.
- Personer som ikke har kontroll over ALT fotomateriale selv, slik som høyprofil-individer med fotomateriale som har vært publisert over lengre tid, burde tilby alternativt fotomateriale og forklare hvorfor det opprinnelige er problematisk. De har også mulighet til å gi en offentlig forklaring på sitt standpunkt.
- Bidra til opplæring ved å informere om problematikken rundt fotomateriale av personer med nærkontakt til primater med tanke på bevarings- og velferdsarbeid på din egen eller din organisasjons nettside, publiseringer, programmer, presentasjoner og guidede turer.
- Hvis relevant, vær oppmerksom på å fotografere personer utenfor burene til primater i fangenskap, i stedet for inne i burene (med unntak av primater som er i fangenskap, men går fritt ute).
- Ikke publiser fotomateriale av primater i armene til en dyrepasser. Erstatt disse med fotomateriale av primaten alene eller med andre primater av same art.
- Ikke publiser fotomateriale av primater som blir håndføret, leker med eller interagerer direkte med dyrepassere, frivillige eller donorer, med mindre disse personene bruker korrekt verneutstyr.
- Sørg for at det er minst 7 meter avstand mellom personen og primaten avbildet på eventuelt fotomateriale som publiseres av personer med ville primater.
- Sørg for at sammenhengen kommer tydelig fram på fotomateriale som promoterer primatologi som en yrkesretning, ved å inkludere ansiktsmaske, kikkert, skriveblokk eller lignende utstyr i fotomaterialet.

Referanser

- Agoramoorthy G & Hsu MJ. 2005. Use of nonhuman primates in entertainment in Southeast Asia. *Journal of Applied Animal Welfare Science* 8:141-149.
- Aldrich BC. 2018. The use of primate actors in feature films 1990-2013. *Anthrozoos* 31:5-21.
- Bergin D, Atoussi S & Waters S. 2018. Online trade of Barbary macaques *Macaca sylvanus* in Morocco and Algeria. *Biodiversity and Conservation* 27:531-534.
- Ceballos-Mago N & Chivers DJ. 2010. Local knowledge and perceptions of pet primates and wild Margarita capuchins on Isla de Margarita and Isla de Coche in Venezuela. *Endangered Species Research* 13:63-72.
- Clarke TA, Reuter KE, LaFleur M & Schaefer MS. 2019. A viral video and pet lemurs on Twitter. *PLoS ONE* 14(1): e0208577.
- Franquesa-Soler M & Serio-Silva JC. 2017. Through the eyes of children: Drawings as an evaluation tool for children's understanding about Endangered Mexican primates. *American Journal of Primatology* 79: DOI.10.1002/ajp.22723.
- LaFleur M, Clarke TA, Reuter KE, Schaefer MS & terHorst C. 2019. Illegal trade of wild-captured *Lemur catta* within Madagascar. *Folia Primatologica* 90:199-214.
- Leighty KA, Valuska AJ, Grand AP, Bettinger TL, Mellen JD, Ross SR, Boyle P & Ogdén JJ. 2015. Impact of visual context on public perceptions of non-human primate performers. *PLoS ONE* e0118487.
- Morrow KS, Jameson KA & Trinidad JS. 2017. Primates in film. In *The International Encyclopaedia of Primatology* (eds M Bezanson, KC MacKinnon, E Riley, CJ Campbell, KAI Nekaris, A Estrada, AF Di Fiore, S Ross, LE Jones-Engel, B Thierry, RW Sussman, C Sanz, J Loudon, S Elton & A Fuentes). DOI:10.1002/9781119179313.wbprim0350
- Meijaard E & Sheil D. 2008. Cuddly animals don't persuade poor people to back conservation. *Nature* 454:159. <https://www.nature.com/articles/454159b.pdf>
- Nekaris KAI, Musing L, Vazquez AG & Donati G. 2015. Is tickling torture? Assessing welfare towards slow lorises (*Nycticebus* spp.) within Web 2.0 videos. *Folia Primatologica* 86:534-51.
- Nekaris KAI, Campbell N, Coggins TG, Rode EJ, Nijman V. 2013. Tickled to death analysing public perceptions of "cute" videos of threatened species (slow lorises – *Nycticebus* spp.) on Web 2.0 sites. *PLoS ONE* 8(7):e69215.
- Norconk MA, Atsalis S, Tully, G, Santillan AM, Waters S, Knott CD, Ross SR, Shanee S & Stiles D. 2020. Reducing the primate pet trade: Actions for primatologists. *American Journal of Primatology* DOI.org/10.1002/ajp.23079.
- Osterberg P & Nekaris KAI. 2015. The use of animals as photo props to attract tourists in Thailand: A case study of the slow loris (*Nycticebus* spp.). *Traffic Bulletin* 27:13-18.
- Reuter KE & Schaefer MS. 2016. Captive conditions of pet lemurs in Madagascar. *Folia Primatologica* 87:48-63.
- Ross SR, Lukas KE, Lonsdorf EV, Stoinski TS, Hare B, Shumaker R & Goodall J. 2008. Inappropriate use and portrayal of chimpanzees. *Science* 319:1487 DOI 10.1126/science.1154490.
- Ross SR, Vreeman VM, Lonsdorf EV. 2011. Specific image characteristics influence attitudes about chimpanzee conservation and use as pets. *PLoS ONE* 6:e22050.
- Schroepfer KK, Rosati AG, Chartrand T & Hare B. 2011. Use of "entertainment" chimpanzees in commercials distorts public perception regarding their conservation status. *PLoS ONE* 6:e26048.
- Shutt K. 2014. An interdisciplinary risk assessment of gorilla ecotourism. PhD, Durham University. Available at <http://etheses.dur.ac.uk/10586/>
- Wallis J. 2018. The role of tourism in securing a sustainable existence for primates. In *Primatology, Biocultural Diversity and Sustainable Development in Tropical Forests*. UNESCO.
- Waters S, Watson T, Bell S & Setchell JM. 2018. Communicating for conservation: circumventing conflict with communities over domestic dog ownership, North Morocco. *European journal of Wildlife Research* 64:69 doi: 10.1007/s10344-018-1230-x.

Acknowledgements

We are indebted to Ouwehand Zoo Foundation, The Netherlands for their support of Siân Waters' role in the development of these guidelines. Grateful thanks to Pravidn Segaran, UMS/Pongo Alliance, Sabah, Malaysia for graphics and Janette Wallis for layout. We thank PSG Executive Council members and Linda May of the Arcus Foundation for comments on an earlier version of the guidelines. Laëtitia Marechal would like to thank the Barbary Macaque Project, University of Lincoln, UK and Ifrane National Park, Morocco. More information from <https://human-primate-interactions.org>

